

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

Promemorian Hamnskydd - genomförande av direktivet om ökat hamnskydd (Ds 2005:49)

Sammanfattning

Sjöfartsverket ställer sig positivt till och tillstyrker förslagen i promemorian om hur Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/65/EG av den 26 oktober 2005 om ökat hamnskydd skall genomföras i sak. Sjöfartsverket har dock vissa synpunkter rörande den föreslagna lagstiftningens tillämpningsområde, förfarandet för att fastställa en hamns gränser och utformningen av två begrepp samt vissa kommentarer av mer generell karaktär som redovisas nedan under respektive avsnitt.

Sjöfartsverket vill inledningsvis upprepa det som sades i Sjöfartsverkets utredning om hur det då föreslagna direktivet om ökat hamnskydd på lämpligt sätt skulle kunna genomföras i svensk rätt, nämligen att det inte ankommer på Sjöfartsverket att uttala sig om behovet av ett direktiv om hamnskydd som sådant men det är svårt att låta bli att konstatera att det antagna direktivet som lagstiftningsprodukt är mycket undermåligt. Direktivets bristande kvalitet både komplicerar genomförandet och minskar trovärdigheten av de åtgärder det föranleder.

Avsnitt 5.1.1 En lag om ökat hamnskydd

Sjöfartsverket instämmer i uppfattningen att det är en bättre lösning att genomföra direktivet i svensk rätt genom en separat lagstiftning i stället för att genomföra direktivet genom ändringar i befintliga författningar om sjöfartsskydd. Sjöfartsverket förordar att direktivet genomförs genom en lag om ökat hamnskydd samt genom en förordning och myndighetsföreskrifter som kompletterar den nya lagen.

Datum
2006-02-09

Vår beteckning
1601-05-17255

Avsnitt 5.1.2 Lagens tillämpningsområde

Lagens tillämpningsområde

I artikel 2.2 i direktivet om ökat hamnskydd anges att de åtgärder som fastställs i direktivet skall tillämpas på alla hamnar i en medlemsstat där det finns en eller flera hamnanläggningar som omfattas av en godkänd skyddsplan för hamnanläggningar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 725/2004 av den 31 mars 2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar. Av 1 kap. 2 § i den i promemorian föreslagna lagen om hamnskydd framgår att lagen föreslås gälla alla hamnar i Sverige där det finns minst en sådan hamnanläggning som omfattas av artikel 3.1 i förordning (EG) nr 725/2004.

Artikel 3.1 i förordning (EG) nr 725/2004 anger förordningens tillämpningsområde vad gäller sådana hamnanläggningar som samverkar med fartyg som går i *internationell* trafik. Vissa hamnanläggningar som samverkar med fartyg i nationell trafik omfattas dock också av förordning (EG) 725/2004 och skall följaktligen också ha en godkänd skyddsplan. Artiklarna 3.2 och 3.3 i förordning (EG) 725/2004 anger förordningens tillämpningsområde vad gäller sådana hamnanläggningar som samverkar med fartyg som går i *nationell* trafik.

Mot bakgrund av det som anges ovan bör tillämpningsområdet för lagen om ökat hamnskydd anges genom en hänvisning till *artikel 3.1-3* i förordning (EG) nr 725/2004.

Hamnens gränser

I detta avsnitt i promemorian anges att den geografiska omfattningen av en konstaterad hamn, dvs. dess gränser, bestäms av Sjöfartsverket i en skyddsplan. Detta förhållande framgår också av 1 kap. 2 § andra stycket i den i promemorian föreslagna lagen om ökat hamnskydd.

I artikel 2.4 i direktivet stadgas att om en hamnanläggnings geografiska omfattning sammanfaller med hamnens geografiska omfattning skall de relevanta bestämmelserna i förordning (EG) 725/2004 ha företräde framför bestämmelserna i direktivet. Det sägs också i detta avsnitt i promemorian att det bara är de hamnar vars gränser inte är desamma som en hamnanläggnings gränser som skall gå vidare och göra en hamnskyddsplan.

Om det bara är de hamnar vars gränser *inte* sammanfaller med en hamnanläggnings gränser som skall gå vidare och göra en hamnskyddsplan kan det inte vara genom hamnskyddsplanen hamnens gränser bestäms. Systematiken måste rimligtvis vara att alla hamnar där det finns en eller flera av de hamnanläggningar som omfattas av en godkänd skyddsplan gör

Datum
2006-02-09

Vår beteckning
1601-05-17255

en hamnskyddsutredning som, i enlighet med bilaga I till direktivet, bl.a. innehåller förslag till gränser för hamnen. Hamnens gränser bestäms sedan i samband med eller genom Sjöfartsverkets godkännande av hamnens hamnskyddsutredning och hamnskyddsplanen skall därefter utarbetas bl.a. med detta beslut som grund. En sådan ordning överensstämmer med artikel 2.3 i direktivet om ökat hamnskydd där det anges att medlemsstaten för varje hamn skall, med vederbörlig hänsyn tagen till hamnskyddsutredningens resultat, fastställa de gränser inom vilka direktivet är tillämpligt.

Det förvaltningsmässiga förfarandet för att konstatera att en hamns gränser sammanfaller med en hamnanläggnings gränser bör utformas så att bördan på hamnarna blir så liten som möjligt. Om det kan anses förenligt med direktivet bör Sjöfartsverket därför ges möjlighet att besluta hamnens gränser utan att hamnen i en hamnskyddsutredning konstaterat att hamnens och en hamnanläggnings gränser sammanfaller, i de fall detta är uppenbart.

Avsnitt 5.1.3 Hamnskyddsmyndighet/hamnskyddsorgan

Mot bakgrund av de skäl som anförts i promemorian delar Sjöfartsverket den uppfattningen att hamninnehavaren bör vara hamnskyddsorgan. Sjöfartsverket tillstyrker således, i motsats till den lösning Sjöfartsverket förordade i sin utredning, att hamninnehavaren, alltså den fysiska eller juridiska person som utövar det avgörande inflytandet över hamnens drift, bör vara hamnskyddsorgan.

Avsnitt 5.1.5 Hamnskyddsutredning och hamnskyddsplan m.m.

I promemorian och den i promemorian föreslagna lagen kallas de utredningar och planer som direktivet föreskriver genomgående för skyddsutredning för hamn respektive skyddsplan för hamn. I direktivet benämns dessa utredningar och planer hamnskyddsutredning respektive hamnskyddsplan. Sjöfartsverket skulle föredra att begreppen hamnskyddsutredning respektive hamnskyddsplan används också i den svenska lagstiftningen främst för att detta särskiljer dessa handlingar från sådana skyddsutredningar och skyddsplaner som föreskrivs enligt förordningen om sjöfartsskydd och harmonierar med andra begrepp inom ramen för den föreslagna lagstiftningen, t.ex. hamnskyddsorgan, men också för att detta är vad handlingarna redan kommit att benämnas i dagligt tal.

Avsnitt 6.3 Länsstyrelserna

Länsstyrelsernas uppgifter inom ramen för hamnskyddet är begränsade till att möjligen utöka och uppdatera redan befintliga föreskrifter som utfärdats med stöd av 3 kap. 10 § ordningslagen (1993:1617) och att, på initiativ av

Datum
2006-02-09

Vår beteckning
1601-05-17255

hamnen, samråda med de hamnar som inte är kommunala eller kommunalt helägda vid utarbetandet av en hamnskyddsplan. Samrådet kommer i första hand att gälla de delar av hamnskyddsplanen som avser sådan verksamhet eller sådana åtgärder som på något sätt omfattas av de föreskrifter som länsstyrelsen utfärdar enligt ordningslagen.

Länsstyrelsernas medverkan i arbetet med hamnskyddet kommer inte att bli omfattande. Av de hamnar som faller under reglernas tillämpningsområde är det bara de hamnar vars gränser inte sammanfaller med en hamnanläggnings gränser som kommer att behöva upprätta en hamnskyddsplan. Av dessa hamnar är det vidare bara för dem som inte är kommunala eller kommunalt helägda som länsstyrelsernas medverkan kan komma att bli aktuell. Sjöfartsverket uppskattar att antalet sådana hamnar som skall upprätta en hamnskyddsplan och inte är kommunala eller kommunalt helägda uppgår till omkring 25. Det ligger ett visst mått av osäkerhet i denna siffra eftersom det inte går att avgöra exakt hur många hamnar som kommer att vara skyldiga att upprätta en hamnskyddsplan innan hamnarnas gränser fastställts i förhållande till en hamnanläggnings gränser, vilket är ett arbete som ännu inte påbörjats. Det går däremot redan nu att konstatera att många hamnar kommer att söka dra så stor nytta som möjligt av det sjöfartsskydd som införts i hamnanläggningar inom deras område och att detta kommer att minska behovet av att införa ytterligare åtgärder med anledning av hamnskyddet.

Länsstyrelsernas eventuella medverkan sker efter det att Sjöfartsverket godkänt den hamnskyddsutredning hamninnehavaren utarbetat, vilket innebär att riskerna och hoten i hamnen redan analyserats, och hamnskyddsorganet kommit så långt i arbetet med att utarbeta en hamnskyddsplan, att det konstaterats att vissa åtgärder kan komma att regleras i länsstyrelsernas föreskrifter.

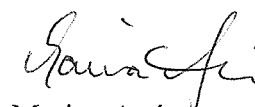
Sjöfartsverket gör bedömningen att det endast är ett fåtal av de åtgärder som föreskrivs i bilaga I till direktivet som kan komma att omfattas av länsstyrelsernas föreskrifter och att åtgärderna endast kan vara aktuella för högre skyddsnivåer. De åtgärder som kan komma i fråga är sådana som ofta redan omfattas av föreskrifter länsstyrelserna meddelat med stöd av ordningslagen. Till detta kommer att det med största sannolikhet inte kommer att behövas föreskrifter meddelade med stöd av 3 kap. 10 § ordningslagen för alla de 25 hamnar som länsstyrelserna teoretiskt skulle kunna meddela aktuella föreskrifter för.

Länsstyrelserna kommer i några få fall att behöva meddela eller uppdatera föreskrifter enligt 3 kap. 10 § ordningslagen, något som är en av länsstyrelsernas ordinarie uppgifter. Att uppdatera befintliga föreskrifter med hänsyn till nya förhållanden ligger redan inom länsstyrelsernas ansvarsområde eftersom dessa föreskrifter måste uppdateras också pga.

Datum
2006-02-09Vår beteckning
1601-05-17255

ändrade förhållanden, t.ex. ny verksamhet i en hamn. Analysen av vilka åtgärder som krävs, varför de krävs och att de uppfyller kraven i direktivet etc., kommer redan att vara gjord och presenteras för länsstyrelserna genom samrådet och utkastet till hamnskyddsplan. Eftersom meddelande och förvaltande av föreskrifter enligt 3 kap. 10 § ordningslagen inte är någon ny uppgift för länsstyrelserna finns redan inom länsstyrelserna kunskap om lagstiftningen, kompetens rörande hamnfrågor och rutiner för att uppdatera befintliga föreskrifter på grund av nya förhållanden. Om det skulle uppstå ett behov kan Sjöfartsverket naturligtvis också ge stöd till den länsstyrelse som önskar detta i dess arbete med att meddela eller uppdatera föreskrifter med anledning av hamnskyddet.

Detta ärende har beslutats av sjösäkerhetsdirektören Johan Franson. I ärendet har deltagit juristen Marina Axén, som också varit föredragande.

Johan Franson
Marina Axén